

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ВПЛИВ ІНДУСТРІЇ 4.0 НА ЕКОНОМІЧНЕ ВІДНОВЛЕННЯ КРАЇНИ

Н. М. ВНУКОВА, докт. екон. наук, проф. кафедри митної справи та фінансових послуг, провідний науковий співробітник *НДІ ПрЗІР НАПрНУ*,
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця, м. Харків, Україна

Функціонування економіки України у особливий правовий період вимагає додаткових досліджень тих процесів, які відбуваються, і впливають на подальше економічне відновлення України [2]. Реальний сектор для ефективної відбудови економіки країни потребує подальшого розвитку процесів Індустрії 4.0, яка передбачає комплексну цифровізацію та автоматизацію виробничих процесів і управління [3].

Сучасний стан економіки в Україні внаслідок воєнних дій має суттєво зруйнований промисловий потенціал та пошкоджені соціальні об'єкти, що потребує ефективних, швидких, із синергетичним ефектом, інструментів післявоєнного відродження економіки. Закордонні дослідники [4] вважають, що суспільство стикається з багатьма викликами, але додався найбільший – це воєнний стан. Пошук напрямів відродження економіки є нагальною потребою, тому дослідниками висунуто припущення щодо інтеграції концепцій і підходів циклічної економіки (ЦЕ) і Індустрії 4.0, що може вплинути на досягнення прогресу євроінтеграції при відновленні територій. Інтегроване впровадження цих двох складових одночасно і у взаємодії може покращити дизайн систем продуктів і послуг, зосереджених на протидії подальшій втраті матеріалів, енергії, здоров'я людини та екосистем. Вважається, що практики ЦЕ дозволяють споживачам повертати продукти після використання та повторно їх використовувати з більшою ціною. Для підтвердження готовності до таких дій закордонні дослідники [4] виконали бібліометричний огляд та мережевий аналіз літератури з логістики та ланцюгів поставок шляхом пошуку в базі даних SCOPUS літератури про Індустрію 4.0 та ЦЕ обсягом 165 статей для поглибленого розгляду. Огляд надав уявлення про поточні та майбутні тенденції в інтеграції Індустрії 4.0 і пов'язаних інструментів штучного інтелекту (ШІ) у ЦЕ, це допоможе дослідникам і промисловцям інтегрувати інструменти цих систем.

Застосований підхід є ґрунтовним, але не оперативним, тому автором для експрес оцінки за аналогією [1] пропонується використати пошуковий інструмент Google Trends [5], який визначає зацікавлення цільових груп у різних країнах світу, зокрема, Україні до певних тем, а також дозволяє порівнювати таку зацікавленість.

Аналіз, проведений за останні 12 місяців по Україні (на 27 січня 2023 року), показав, що інтерес до теми Індустрії 4.0 українською мовою став статистично незначимим, щодо англійської мови він сильно коливається, і саме на кінець січня 2023 року суттєво зріс. Порівняння відбувалось з пошуком терміну «циклічна економіка», яка статистично значима, але рівень

зацікавленості надзвичайно низький, і у декілька разів менше, ніж до Індустрії 4.0, що потребує додаткового вивчення факторів такого стану і дій, спрямованих на посилення уваги до зближення зацікавленості цими темами для повоєнного відродження економіки. Додавання терміну «євроінтеграція» показало, що є значна спорідненість у трендах щодо зацікавленості темою Індустрія 4.0 та євроінтеграція, що можна розглядати як позитивний результат. Крім того, можна відзначити, що розрив у рівні такої зацікавленості складає тільки 2 рази, що у перспективі може зменшуватися. Також з'явився регіональний розподіл попиту на євроінтеграцію, де лідерами є західні регіони України, але важлива наявність в цьому переліку міста Києва та Полтавської області.

Перетворення у господарській діяльності, які відбуваються у особливий період воєнного стану, можна розглядати як такі, що негативно впливають на можливості використання змін у технологіях Індустрії 4.0, з іншого боку відбувається широкий поштовх для розвитку інформаційних технологій. Між тим, недооцінюється зв'язок з технологіями циклічної економіки, що надзвичайно актуально у відбудові зруйнованих промислових підприємств і інфраструктури. Для відновлення галузей промислових хайтек необхідні інструменти координації стейкхолдерів, зацікавлених у запровадженні технологій Індустрії 4.0 через циклічну економіку, можливе формування нових потенційних напрямів взаємодії інжинірингових та цифрових компаній на європейському ринку для посилення євроінтеграції.

Література:

1. Внукова Н.М. Визначення зацікавленості темою цифрових трансформацій у економіці Індустрії 4.0. *Збірник наукових праць НДІ ПЗІР НАПрН України*. Вип. 5: Цифрові трансформації України 2021: виклики та реалії: за матеріалами II круглого столу (м. Харків, 20 вересня 2021 року) / за ред. С. В. Глібка, К. В. Єфремової. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2021. С.22-26.
2. Внукова Н.М. Зміна механізмів індустрії 4.0 в особливий правовий період. *Господарська діяльність в особливий правовий період*: зб. наук. праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції, 30 березня 2022 р. / за ред. М. Петрової, С. Глібка, Велико-Тирново, Болгарія, Вид-во: ACCESS PRESS, 2022. URL: <https://ndipzir.org.ua/?s=%D0%92%D0%BD%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0> (дата звернення: 28.01.2023).
3. Щодо сприяння впровадженню технологічного підходу “Індустрія 4.0” в Україні: Постанова КМУ № 750 від 21 липня 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/750-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 28.01.2023).
4. Agrawal R. et al. Progress and trends in integrating Industry 4.0 within Circular Economy: A comprehensive literature review and future research propositions // *Business Strategy and the Environment*. 2022. Т. 31. №. 1. С. 559-579. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/bse.2910> (дата звернення: 28.01.2023).
5. Google Trends – керівництво для користування. URL: <https://livepage.pro/knowledge-base/google-trends.html> (дата звернення: 28.01.2023).